

Főtitkári jelentés a 2008. évről

Tisztelt Közgyűlés!

Eljött egy újabb rendes Közgyűlés ideje, amely egyúttal tisztújító is egyben.

Főtitkári jelentésem a teljesség igénye nélkül, de az összefüggések értelmében, számos esetben kitér a három évet felölelő időszakra.

Gondolom, minden ciklus elnöksége úgy érezte, hogy az ő időszakuk volt a legmozgalmasabb a Társulat életében. Mi mindenképp így éltük meg. Többek közt volt „székházcsatánk”, honlapunk portállá fejlődött, megújult a Földtani Közlöny, Földbolygó Éve volt (van) sokadalommal, új rendezvények voltak a régiék mellett, és újra veszélybe került egy újabb átszervezési hullám kapcsán az intézményes földtani és geofizikai kutatás.

Tudjuk és merjük hinni, hogy ha nem is döntő és meghatározó, de befolyásoló tényező volt a Társulat, mint szakmai érdekvédő testület, ebben a hosszú, több évig húzódó folyamatban, amely mind a mai napig csak részben jutott nyugvópontra.

Korábbi jelentéseimben, elismert elődökre hivatkozva is hangsúlyoztam az összefogás fontosságát, az egymásért való tenni akarást, mert csakis ily módon állíthatjuk vissza szakmánk megbecsülését. Azt, hogy ez mennyire sikerült, a tagság és az utókor feladata értékelni. Azt mindenképp látjuk és érezzük, hogy napjainkban nagyon felértékelődik a civil szervezetek szerepe, és ezért vagyunk mi -- nemcsak formálisan -- kiemelten közhasznú szervezet. A 161-ik évébe lépett Magyar Földtani Társulat feladatai tökéletesen egybeesnek a közhasznúsági követelményekkel.

A) Tudományos tevékenység, kutatás

Ha mi közvetlenül nem is finanszírozunk földtani kutatásokat, de a szakemberek a Társulatba való tömörödése teret és lehetőséget teremt a tudományos és szakmai ismeretek megvitatására, terjesztésére, a továbblépések eldöntésére és meghatározására (pl. Földtani Közlöny). A közhasznúsági jelentés részletesen felsorolja a 2008. év fontosabb ilyen jellegű rendezvényeit. A 21 kiemelt rendezvény közül itt csak néhányat említek:

- a januári Téli Ásványtudományi Iskola;
- geotermia - három Pávai Vajna F.-hez kötődő rendezvény;
- Óslénytani, Geomatematikai, az októberi és a novemberi Geotechnika-, Mérnökgeológiai Konferencia.

B). Nevelés, Oktatás, Képességfejlesztés, Ismeretterjesztés:

A földtani oktatás már korábban kiszorult a középiskolákból. Ezért van óriási szerepe e téren az Oktatási és Közművelődési, ma már Ismeretterjesztő Szakosztálynak, akik lelkesen elindították a Középiskolai Földtani Vetélkedőt. Sajnos, nem vár jobb sors a többi társ természettudományokra sem. Ugyanis veszély fenyegeti már a fizikát, kémiát és biológiát is, ki fognak szorulni az oktatásból. Összevont TERMÉSZETTUDOMÁNYOK gyűjtőtantárgyat terveznek bevezetni.. Előreláthatóan nem Németh László hódmezővásárhelyi elképzelése fog megvalósulni, miszerint olyan tanárok tanítanak majd, akik ennek megfelelő képzéssel rendelkeznek, hanem egyszerűen az óraszámcsökkentés áll a háttérben. Már nem is lepődünk meg, ha a közép-iskolákban, 2009-ben, a Kárpát-medence földrajzában azt tanítják, hogy a „Csíki-havasok kristályos vonulat része” és az „Erdélyi-medence aljzata földgázt tárol”.

Társulatunk e téren is tesz erőfeszítéseket. Legkiemelkedőbb volt a Földbolygó Nemzetközi Éve Sokadalom rendezvénye, több mint 6000 regisztrált látogatóval. Idei tereink között szerepel a Geoturizmus Sokadalom.

Mindenképp említést érdemelnek az MTV Delta című műsorában forgatott filmek, amelyek Babinszki Edit tagtársunkhoz kötődnek, akit később Társulatunk tagjai titkárrá választották. Szervezője és lebonyolítója volt az Élet és Tudomány és a Delta által meghirdetett földtani vetélkedő sorozatnak. E kiemelkedő tevékenységéért az MTA Sajtódíjára terjesztették fel.

Az idén 140 éves Természet Világa folyóirat, akárcsak 10 évvel ezelőtt, földtani különszámot jelentetett meg a 160 éves Társulatunk és a Földbolygó éve egybeesése alkalmából. A közel száz oldalas számban a 24 színvonalas szakcikk mellett, geológus nóta-csokrot is találunk. Csodálatos színes képanyag található a borítók külső-belső oldalán; kár, hogy a magas nyomtatási költségek miatt némely szürkeárnyalatos fotó képe nem nyújt teljesen hű képet a szemléltetettekről.

Az Ifjúsági Alapítvány, amely azóta Bizottsággá alakult, a geofizikusokkal minden évben megszervezi az Ifjú Szakemberek Ankétját. A korábbi sikeres Geobörzék szervezése viszont 2008-ban felfüggesztésre került, a gazdasági válság miatt.

Már hagyománnyá kezd válni a Országos Középiskolai Földtani Vetélkedő, amellyel jogos helyet követelünk a földtaninak a középiskolai oktatásban. Ez kiválóan alkalmas a földrajz tanárokkal való kapcsolat javítására is.

A MTA által szervezett Magyar Tudomány Ünnepe Budapesten és öt vidéki városban az „**Élhető Földért**” címmel voltak ismeretterjesztő előadások.

Földtani Ismeretterjesztés története (I.-II.) címmel két alkalommal egy-egy napos konferenciát szervezett a Tudománytörténeti Szakosztály. Ezeket vendégelőadók is tartottak előadást.

C). Környezet- és Természetvédelem

Társulatunk alapvetően környezet- és természetvédő egyesület, amit tevékenysége számos esetben igazol. Megemlítjük a Balatonfelvidéki és a Nógrád-Nohograd Geoparkos projekteket és számos környezet-földtani vonatkozású rendezvényünket.

Társulatunk egyik főszervezője a geotermikus energia hasznosítására összehívott és hagyományossá vált Kisteleki konferenciának, amely épp jelen Közgyűlésünkkel egy időben zajlik.

Számtalanszor helyet adtunk szakmai fórumoknak, és többször meghívást kaptunk Bábaapátiába, ahol a sugárzó hulladék elhelyezésének kérdésköre volt terítéken.

D).A határon túli magyarokkal való kapcsolattartás

Alapvetően a HUNGEO-k hivatottak ezt a szerepet betölteni. E világtalálkozó, amely nemcsak a „két határ közötti”, de a tengeren túli szakemberekkel is próbálja a kapcsolatot ápolni, megújításra szorul. Ebben a 3 éves ciklusban két ilyen találkozó szervezése hárult a Társulatra: A 2006-os Pécs-horvátországi és a 2008-as Budapest-szlovákiai. A távolabbi országokból egyre kevesebben tudnak ezen részt venni, a szakemberek előrehaladott kora miatt, vagy többen már visszatelepültek az anyaországba. Igény van a témák szakterületek közötti jobb összehangolására, hogy ne csak szakterületi szekciókba szerveződjenek az előadások, de az interdiszciplinaritás kerüljön előtérbe. Felmerült a társszervezetekkel való szorosabb együttműködés, ami a kölcsönös teherviselést és a jobb kommunikációt teszi lehetővé. A földtani túlsúly helyett célszerű lenne az integrált földtudományi karaktert kidomborítani.

A Hungeo-n résztvevők száma átlagosan 120 fő, ebből kb. 30 fő külföldi.

A Magyarhoni Földtani Társulat és az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság-Bányász Kohász Földtani Szakosztálya közötti Együtműködési Szerződés alapján folyamatos a kapcsolattartás az erdélyi kollégákkal. Kölesönösen részt veszünk egymás rendezvényein, mint amilyen volt Erdélyben a Sepsiszentgyörgyi (2006), Buziásfürdői (2007), Nagyszebeni (2008)- egyben tizedik - EMT-BKF Konferencia.

A Székelyföldi Geológus Találkozók száma szintén elérte a X.-et. Társulatunk tagjai mindig szép számban megjelennek előadásokkal is a hagyományosan októberi utolsó hétvégén. Öt évig Sepsiszentgyörgy adott otthont ennek a rendezvénynek, majd Csíkszereda vállalta magára a Sapientia Magyar Tudományegyetemen a Pro Geologia Egyesület szervezésében. A 2009-es Találkozó várhatóan Székelyudvarhelyen lesz. Ezek az alkalmak kiváló lehetőséget nyújtottak a konferencia előtti egy-egy napos rövidkurzus megtartására. Ezért sikerült számos erdélyi diáknak és további érdeklődőknek olyan elméleti-módszertani előadásokat hallgatni, amely nincs, vagy csak érintőlegesen van benne az oktatott tananyagokban, vagy éppen az anyanyelvi kifejezések ápolását szolgálták. Ilyenek voltak a Geomatematikai-térinformatikai; Mérnök-geológiai, Mérnök-geofizikai; Szerkezetföldtani rövidkurzusok.

Ami a társulati **tagok létszámát** illeti, e helyről is jelentem: sikerült megvalósítani a három évvel ezelőtti fogadalmat, miszerint ebben a ciklusban jó volna elérni az 1000 főt.

Társulati taglétszám:	2008.I.	2009.I	
Tiszteleti tag	26	27	1
Aktív tag	501	507	6
Nyugdíjas	264	267	3
Diák	201	213	12
Összesen:	992	1014	22
Területi szervezeteknél taglétszám eloszlás			
Alföldi TSz.	157	161	4
Budapesti TSz.	576	603	27
Dél-Dunántúli TSz.	63	61	-2
É-Magyarorsz.-i TSz.	99	100	1
Közép- és Észak-Dunántúli TSz.	87	86	-1
A szakosztályok taglétszáma:			
Agyagásványtani Szakosztály	73	74	1
Általános Földtani Szakosztály	474	478	4
Ásványtan-Geokémiai Szakosztály	260	274	14
Geomatematikai és Számítástechnikai Szakosztály	128	134	6
Mérnökgeológiai és Környezetföldtani Szakosztály	302	306	4
Oktatási és Közművelődési Szakosztály	80	81	1
Őslénytan-Rétegtani Szakosztály	232	227	-5
Tudománytörténeti Szakosztály	107	105	-2

Közgyűlésünk kezdetén megemlékeztünk a pótolhatatlan veszteségeinkről. Ennek ellenére 22 fővel nőtt a Társulat létszáma. Ha megnézzük a területi és a szakosztályok létszámának növekedését, akkor a Budapesti Területi Szervezet és az Ásványtan-Geokémiai Szakosztály tagtoborzása volt a legeredményesebb. Tavaly ugyanebben az időben az Alföldi Területi Szervezet és a Geomatematikai Szakosztály vezetett.

. Magyarország legöregebb szakmai szervezete a 161-ik éves kora ellenére egyre fiatalodik, mert a belépő tagok 60%-70%-ban fiatal, zömmel diák.

Tagjaink közül számosan bizonyultak méltónak magas állami kitüntetésre, akadémiai-továbbá egyéb elismerésre, akikre büszkék lehetünk :

Dr. Árkai Péter - *Széchenyi-díj* (2006)

Dr. Hetényi Magdolna - *Széchenyi-díj* (2008)

Prof. Emeritus D. Nemezc Ernő akadémikus *Akadémiai Aranyérem* (2008)

Dr. Demény Attila - *Akadémiai díj* (2007)

Kele Sándor és Ősi Attila - *Akadémiai Ifjúsági Díj* (2008)

Dr.Török Ákos - *Bolyai-plakett* (2008)

Leél-Össy Szabolcs (*passzív tag*) (2008)

Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztje (polgári tagozat)

Anélkül, hogy a Gazdasági Bizottság beszámolója elébe mennék, állíthatom, hogy gazdasági-pénzügyi helyzetünk és működésünk viszonylag stabil volt, nagy lépéseket tudtunk tenni.

Ilyen az új ingatlanunk. Most már birtokon belül intézheti a Titkárság a teendőit, és ki kell emelni azt a nagymunkát, melyet a Titkárság régi és új tagjai végeztek ez alatt az átmeneti idő alatt. Tették mindezt sokszor saját idejükből és erőiből önzetlenül, anélkül, hogy a Társulat folyamatos működésében bármilyen zökkenőt vagy bökkenőt éreztek volna a tagok. Épp úgy volt Hírlevél, Közlöny, konferencia, ankét stb. mint máskor és mindenhol-mindenkor kitétek magukért. Köszönet érte és hála,

A taglétszám növekedés meglátszott a tagságdíj befizetésében, amely 140%-os, a tavalyihoz képest. A 2007/2006-os arány 50%-os volt. Tehát nemcsak a taglétszám csökkenést sikerült megfordítani, de bevételi forrást is jelentett a maga szerény mértékében. Ehhez kapcsolódik valamilyen szinten az 1%-os befizetések sora, amely a 3 év alatt szintén oszcillált. Ebben az évban visszajutottunk a korábbi (2006-os) szintre, azaz 2008-ra újra a 800 000 forint fölé emelkedett (844 eFt.) a befizetések száma. Itt kell köszönetet mondani azon magánszemélyeknek is, akik sokszor mélyen és önzetlenül nyúltak a zsebükbe, nemcsak dupla tagdíjat fizettek, de nagylelkű támogatóink is, jogi tagjaink támogatási szintét is megközelítve.

Jogi tagdíjaink idén még megmaradtak a korábbi szinten, de már tudjuk, hogy jövőben csökkenni fognak az összegek. Ezt a bevétel kiesést pótolnunk kell valahogy. A rendezvények árbevételei is pozitív szaldót mutatnak, de a gazdasági válság miatt kevesebben fognak áldozni konferenciákon való részvételre.

Ezért kérek minden tagtársat, hogy gondolkozzunk el közösen a Társulat bevételi forrásainak növelésén, hogy szinten tudjuk tartani működésünket, pótolhatatlan feladatkörünknek eleget tudjunk tenni. Megdolgozunk mindezért, kiváló szakembereink magas szintű képzéseket, hosszabb- rövidebb kurzusokat tudnának tartani.

A megújult honlapunkat ma már portálnak nevezik, és így sok mindenben különbözik a statikus honlapoktól. Szervezeti egységeink saját maguk tehetnek fel anyagokat. Ezen túl a

konferenciákra online regisztráció vált valóra, ami dinamikussá teszi a honlapunkat. Ajánlom megnézni a tudásbázis címszót, pl. a geomatematikai szakosztály honlapján, és sarkallom a tagságot, hogy az egyre szűkülő szabadidőnk miatt e forma kiváló és talán kevésbé személytelen, a kapcsolattartásra.

E Közgyűlésünkig a portálon 13 063 látogatónk volt és 144 761 oldalt töltöttek le. Ez azt sugallja, hogy egy év alatt népszerű lett, ismert és használják a honlapot, de még mindig sok lehetőséget rejt, amelyeket érdemes és ki is kell használni.

Számos központi-, területi- és szakosztályi rendezvény volt az elmúlt 3 évben.

Most a teljesség igénye nélkül – a részletes szervezeti beszámolóba a Titkárságon bárki betekinthez – kiemelek néhányat: így a két HunGeo-t (2006 Pécs és 2008 Budapest), a soproni Vándorgyűlést (2007), ahol emléktáblát is avattunk az akkor 160 éves szándék megfogalmazójának emlékére, amelynek eredményeként ma itt ülünk mindnyájan, létrejöhetett a Magyarhoni Földtani Társulat. E Vándorgyűlés a HUNTEK-kel közös rendezvény lévén egyik szekciót kimondottan számukra tartottuk fenn. Ugyanakkor részt vettünk az Nagycenki Geofizikai Observatórium megalakulásának 50 éves az évfordulóján. Ezen a három nagyrendezvényen szokásos 100 feletti (152, 121) illetve 85 fő körüli részvevőt regisztráltunk. Ezekhez jelentős érdeklődésre számot tartó és páratlan földtani képződmények felkeresését célzó kirándulásokat szerveztünk, amelyek a rendezvény jellege és helye miatt átlépték kishazánk határait.

Továbbra is a sikeres és a jövőbe mutató rendezvények közé tartozik az Ifjú Szakemberek Ankétja, amelyek Balatonkenesén (2006, résztvevők száma: 60 fő) Bakonybélen (2007, résztvevők száma: 72 fő), Baján (2008, résztvevők száma: 80 fő) kerültek megrendezésre.

Minden év végén köszöntöttük a kerek évszámot megérett tagtársainkat, legutóbb szerényebben, de már a Társulat új székhelyén a Csalogány utcában.

Tekintettel a Föld Éve és a Biblia Éve egybeesésére, közösen a Soproni Tudós Társasággal, a Pápai Református Teológiai Akadémiával, és további társszervezőkkel, Sopronban a Liszt Ferenc Művelődési Központban nagyszabású, 3 napos konferenciát szerveztünk Föld és Ég, Geológia és Teológia címmel. E rendezvényünket a történelmi egyházak felkarolták, és kivették belőle részüket Számos neves személyiség, nemcsak megtisztelte a konferenciát, de előadást is tartott. Mindhárom napon keresztül a zsűfólásig megtelt teremben, összesen 23 előadás hangzott el, amelyet kerekasztal beszélgetés követett. Ünnepi hangulatúvá Prodán Timea szavaltatai és Kericsmár Zsolt énekei tették a rendezvényt. A szünetekben Bibliatörténeti kiállítással ismerkedhettek meg a résztvevők, amelyet Páparól kimondottan erre az alkalomra szállítottak a helyszínre. 2009 március végén, a Hantken Kiadó mejelentette a konferencia kötet, amely tartalmazza az előadások és a kerekasztal beszélgetés szerkesztett változatát.

Szervezeti egységeink tevékenysége

Az **Alföldi Területi Szervezet** az egyik legaktívabb sejtje a Társulatnak, számos önálló és társszervezettel közös rendezvényei magas látogatottságúak.. A Geomatematikai Szakosztállyal 2007-ben a legtöbb tagot sikerült toboroznia, és így a Társulat taglétszáma ott, akkor érte el az említett 1000-ik főt.

A térség adottságai révén a geotermikus energiához kapcsolódóan a hagyománnyá vált Kisteleki konferencia évente kerül megrendezésre (a Termálenergia Társasággal közösen). Szintén a térség adottságai számos a Makói-árokhoz kötődő, mai napig megválaszolatlan szénhidrogén-földtani kérdést vetettek fel. Ezekről több egy, vagy fél napos ülést szerveztek, amelyek résztvevői a szénhidrogén kutatásban érdekelt felek voltak és létszámban elérték a 30-40 főt.

A Szegedi Egyetemmel közösen Geo Tea rendezvényeket szerveztek, ahol neves szakemberek tartottak előadásokat és a diákok találkozhattak az előadóval, kötetlenül kérdéseket tehetek fel.

A **Budapesti Területi Szervezet** és az **Általános Földtani Szakosztály** előadó-üléseket és terepbejárásokat szervezett. Kiemelést érdemel az „Aa Mórággyi-rög földtani kutatásának legújabb eredményei”, amely az 1:10 000-es térképezés eredményeit tárta a tagság és az érdeklődők elé. További érdekfeszítő témák voltak a bükki takaróhatárokat-, középső-triász aggteleki zátonyt, a bakonyi középső- és felső-triász platformokat és medencéket, a Mecsek-Villány jura sziliciklasztitokat és karbonátokat érintő kérdések.

Figyelemre méltó volt a terepre készülő hazai szakembereknek a Kufra-medence geológiájáról tartott előadássorozata, amelyen a két magyarországi terület DK-Líbia fotogeológiai térképét is bemutatták..

Sokan kevés, vagy semmilyen jelentőséget nem tulajdonítanak a Coriolis-erőnek és a Baer-törvénynek, vagy csak a légkör mozgásaira vonatkoztatják, holott a hazai folyók és patakok vándorlásán is fel lehet ezek hatását fedezni. E sok vitát indító előadássorozat első ülését szervezte meg a Budapesti Területi Szervezet és az Általános Földtani Szakosztály.

A szakosztály 2007-ben több előadással mutatkozott be a Székelyföldi Geológus Találkozót megelőzően „Szerkezetföldtan”-i rövid kurzuson és a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Kolozsvári és Csíkszeredai Campusán, amelyeken összesen több mint 50-an vettek részt, még ha jelentős is az érdeklődőkben az átfedés.

A pécsi akadémiai székházban, a **Dél-dunántúli Területi Szervezet**, és a Wildhorse Energy Ltd. rendezte meg (2007) az: **Uránérc kutatás és bányászat – nemzetközi és hazai folyamatok** című előadótulást. Ennek társrendezői a MGE Mecseki Csoportja, MTA Pécsi Akadémiai Bizottsága Földtani és Bányászati Albizottsága voltak. Ugyanis mára már köztudott, hogy más földtani kifejlődéshez és korhoz kötődően új technológia alkalmazásával valószínűleg újraindulhat a térségben az uránbányászat.

További üléseken is jelentős témák merültek fel, mint a földtani veszélyforrásokhoz kötődő Dunaszekcsői magas partfal szakadása. Nagykanizsán is már hagyományra vált a Földtani Anket megszervezése. Természetesen sok energiát fektettek be a területi tagtársak a HunGeo'06 megszervezésébe és sikeres lebonyolításába is.

2008 októberében a Magyar Geofizikusok Egyesülete Mecseki Csoportjával, „**A Föld Éve – A Glóbusz melyen élünk**” – sikeres (~85 fős) tudományos-ismeretterjesztő nyílt előadónapot szerveztek.

Az **Észak-magyarországi Területi Szervezet** számos országos jelentőségű rendezvényt szervezett. „A bányászat és környezete”, Kirándulás a vulkanizmus jegyében Nógrádban, „Éleslövészet” –gyakorlat az iparban, Földvári Aladár emléknap, „Földtan a hazai felsőoktatásban” (Telkibányán, Ifjúsági tábor, konferencia és terepbejárás), „A szén jövője” közös rendezvény az MTA MAB Földtudományi Munkabizottságával.

Külön figyelmet érdemel az I. és II. **Országos Középiskolai Földtudományi Diákkonferencia**, amely az Oktatási és Közművelődési Szakosztállyal, valamint a Miskolci Egyetemmel közösen rendeztük, mintegy nem elfogadva azt a tényt, hogy a földtani oktatás évtizedek óta kiszorult a középiskolai oktatásból.

2008-ban újra terítékre kerültek a recski kutatások újabb eredményei, Szent Iván nap közelében nem feledkeztek meg a jubiléum tagok köszöntéséről sem.

A **Közép- és Észak-dunántúli Területi Szervezet** nagyobb létszámú rendezvényt csak valamely más szakosztállyal, szervezettel közösen szokott szervezni. Ilyen a Díszítőkő Konferencia, továbbá a balatonfelvidéki földtani kirándulások, ahol ezúttal a festékföldek

voltak a célkeresztben. Évzáró klubnapot is szerveztek. Fontos, hogy az átszervezésekkel a területi szervezet Malomkő utcai címe felcserélődött a „Bánya kapitányság, Veszprém Budapest út 2”-re.

Az Agyagásványtani Szakosztály „nagyrendezvénye” a II.Úrkút Ankét volt (közös szervezésben az MTA Geokémiai Kutatóintézetével és az MFT Ásványtan- Geokémiai Szakosztályával 2006). A „Hazai vörösayagok jellemzése” címmel 2007-ben (a Magyar Agrártudományi Egyesületek Talajtani Társaság Talajásványtani Szakosztályával közösen) rendeztek előadóülést. Ezen az észak-kelet és a délnyugat magyarországi vörösayag előfordulások kutatása kapott nagyobb figyelmet. Ugyanott könyvismertetés is elhangzott, Nemezz Ernő: Ásványok átalakulási folyamatai talajokban. Az Akadémiai Nívódíjas munkáról maga a szerző számolt be, aki akadémiai aranyérem birtokosa is.

Az „Agyagok a Föld múltjában, jelenében és jövőjében” címmel két rendezvény volt 2008-ban,

Az **Ásványtan-Geokémiai Szakosztály** 2006-os Nanoásványtani Ankét utódként rendezte a Téli Ásványtudományi Iskolát Balatonfüreden. Miskolcon „Az ásványok és az ember a mai Magyarország területén a XVIII. század végéig – Fókuszban az ásványi anyag” címmel rendeztek előadóülést (2007). Sajátos színpoltot jelentett a szakosztály programjában a „**Képes kövek**” című kiállítás után a Magyar Természettudományi Múzeumban tartott előadás.

A szakosztály látja el a tág értelemben vett ásványtan tudományterület nemzetközi képviselőjét a Nemzetközi Ásványtani Szövetségben (IMA) és az Európai Ásványtani Unióban (EMU). Mindkét nemzetközi szervezettel folyamatos és rendszeres a kapcsolat. A 2010-es IMA konferencia előkészítése keretében számos nemzetközi előkészítő megbeszélést is tartottak.

„A kabai meteorit kutatásának 150 éve” közös rendezvény volt a Tudománytörténeti Szakosztállyal és az ELTE-TTK-val..

A Geomatematikai és Számítástechnikai Szakosztály nagyrendezvényes szakosztály. Taglétszáma nőtt és örvendetes, hogy ezekből is sok a fiatal. A hagyományosan kétévente megrendezésre kerülő Móraalmi Geomatematikai Ankét a nagy érdeklődésre való tekintettel éves rendezvénné alakult. A jeles horvát szakemberek jelenléte és a Horvát Földtani Társulat támogatása az ankétot közös rendezvénné tette, így idén a XIII. Magyar- és a II. Horvát Geomatematikai Ankétot rendezzük Móraalmi. Mivel ez a rendezvény túlnötte határainkat, ez megmutatkozik a résztvevők számában is, ugyanis meghaladtuk a 100 főt. Az előadások száma meghaladta az 50-et (5/1 a szóbeli és poszter arány).

A szakosztály a főszervezője a 2010-es Geomatematikai Kongresszusnak (IAMG-2010), amely 3-400, esetenként 500 fős rendezvény. Tekintettel a földtudományban alkalmazott számos matematikai módszerre, az MTA X. osztályán belül, szakosztályi javaslatra és a tiszteletbeli elnökünk Bárdossy György akadémikus támogatásával, megalakult az interdiszciplináris Geomatematikai Tudományos Albizottság. Ennek elnöke Závoti József, társelnöke az alulírott, és a titkára Sebestyén Zoltán.

A szakosztály szeretni fenntartani a Journal of Hungarian Geomathematics internetes szakmai folyóiratát. Annak ellenére teszi ezt, hogy nehéz kollégáink egy részével elfogadtatni az internetes folyóiratot.. A lap ismertségét és elismertségét jelentős mértékben és gyorsan növelné, ha az egyetemek doktori iskolái elfogadnák az ott megjelenteket publikációként. A lap a magas szakmai követelményeknek képes megfelelni. Az angol nyelv pedig lehetővé teszi, hogy a közép-európai térség egyik jelentős szakmai folyóiratává nője ki magát. E

pillanatban úgy tűnik, hogy határainkon túl nagyobb megbecsülésnek örvend, mint idehaza. Ennek megváltoztatása napjaink feladata.

További örvendetes hír, hogy megalakult az IAMG Student Chapter Szeged szervezet, amely a fiatalokat tömöríti.

Mérnökgeológiai és Környezetföldtani Szakosztály Az október hónap a Mérnökgeológiai és Környezetföldtani Szakosztály hónapjának mondható. Általában két nagyrendezvény szokott lenni a BME-n Mérnökgeológia-kőzetmechanika és a ráckevei Geotechnika konferencia. A szakosztály 2006-ben több előadással mutatkozott be a Székelyföldi Geológus Találkozón és a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Kolozsvári és Csíkszeredai Campusán, amelyeken összesen több mint 400-an vettek részt, még ha jelentős is az érdeklődőkben az átfedés.

A 4-es metro építéssel kapcsolatban számos alkalommal sikerült munkahely látogatást szervezni.

Az **Oktatási és Közművelődési Szakosztály** kiugró teljesítményt nyújtott és széles kört tudott megmozgatni a két Országos Középiskolai Földtudományi Diákkonferenciával, valamint a „Földtan a hazai felsőoktatásban”

Az első rendezvény sikere bizonyítja, hogy mennyire szükség lenne, és milyen nagy az igény a földtani oktatásra a középiskolában. Amint a bevezetőben is említettem, téves dolgok kerülnek a tankönyvekbe – bízva benne, hogy csakis - az egyszerűsítések, tömörítések miatt.

A II. Országos Középiskolai Földtudományi Diákkonferencián plenáris előadásokat közismert felkért előadók tartották, majd 52 szerzőtől 37 előadás hangzott el, 7 szekció keretében (meteorológia, energia, csillagászat-geofizika, ásványtan-kőzettan-öslénytan, földtan-geomorfológia, földtani természetvédelem, hidrológia-hidrogeológia). Minden szekcióban 3 tagú zsűri működött, az adott szakterület neves képviselőinek részvételével. A díjazás szekciónként történt, és az abszolút győztesek a MTA Szádeczky-Kardoss Elemér Alapítvány díját is elnyerték. A legjobb előadásokat javasoljuk az OTDK középiskolai szekciójába.

2008 augusztusában a Szakosztály elnökéhez egy felkérés érkezett az EFG brüsszeli központjából, egy FP7-es pályázati konzorciumban való részvételre. A pályázat a német ASIIN Consult GMBH oktatásszervező cég koordinációjában valósult meg, résztvevői a svéd, a spanyol és a magyar földtani szakmai egyesület, illetve az EFG. A pályázat lényege, hogy a résztvevők összegyűjtik a geológiai BSc és MSc képzés kimeneti kompetenciáit, illetve kérdőívek alapján összegzik a munkaadói oldal igényeit, majd a kettő szintézisével ajánlást tesznek arra, hogy az európai egyetemek a geológusképzés kimeneti mutatóit ezen eredményekkel harmonizálják. A pályázat támogatást nyert, a nyitóértekezletet 2009. februárban összehívták..

„A földtani ismeretterjesztés terepi lehetőségei” címmel szerveztünk Pécsen vándorgyűlést.

A Föld Évében a közművelődési területen az írott és a sugárzott sajtóban megjelenteket is ki kell emelni, továbbá a legnépesebb rendezvényünket a Természettudományi Múzeummal közösen szervezett Sokadalmat. Ezen 6000 fölött volt a résztvevők száma. Az írott sajtóban is számos cikk jelent meg. Az Élet és Tudományban jelentek meg a földtani vetélkedő hírei is, amelyet a Delta (MTV1) magazinnal közösen szerveztek. A Természet Világa külön számot jelentetett meg a Föld Éve kapcsán, amelyben a Társulat 160 évéről is találunk cikket és szerzők mind-mind tagtársaink.

Támogatásokkal két filmsorozat is készült, egyik a Delta Szerkesztőség közreműködésével, a másik egy pályázaton nyert pénzből. Ez utóbbiból a Soproni Vándorgyűlésen láthattunk részleteket. A Filmszemlén díjazták is azt a természetfilmet, amely a Bükkábrányi mocsári ciprusokról szólt, amelyben számos tagtársunk közreműködött.

Az **Őslénytani-Rétegtani Szakosztály** vezetése tízedik alkalommal is megrendezte az Őslénytani Vándorgyűlést (2007). Ebből az alkalmából az eddigi évek terepbejárásainak kirándulásvezetőit önálló kötetbe szerkesztve is kiadta a Hantken Kiadó. A 2006-ost Ajkán rendezték meg. A plenáris ülés ismeretterjesztő jellegű volt.. A terepi nap első programja a Köleskepe-árok eocén tanösvényének megnyitása volt. Tavaly szerényebb körben, de annál festőibb helyen volt, az Aggteleki Nemzeti Parkhoz tartozó, Szögliget határában álló Szalamandra-ház (az egykori határőrlaktanya) és tágabb környékén. A háromnapos eseményen a korábbi évekhez hasonlóan 50 kolléga vett részt. A szakosztály vezetősége 2008-ban is díjazta a legjobb diák előadókat, ill. a legszínvonalasabb posztereket bemutató egyetemistákat.

A szakosztály szerepet vállalt a Bükkábrányi ősciprusok feltárásában, és számos kolléga neve és munkája szerepel az idei Filmszemlén díjazott filmben is.

A **Tudománytörténeti Szakosztály** szintén igen aktív.. Számos jelentős rendezvénye közül kiemelendő az 1956-os Forradalom 50. évfordulója alkalmából tartott ünnepi emlék-ülés. A megemlékezés első ülésén október 16-án az 1956-ban külföldre került magyar geológusokról és a geológiánkat ért többi akkori veszteségről volt szó. Több elszármazott és külföldön szép karriert befutott tagtárs személyesen is megjelent az emlékülésen és beszámolt életpályájáról. A rendezvény a Corvin közben ért véget, ahol az '56-os emléktáblánál elhelyeztük a megemlékezés koszorúját. Az emlékülés november 27-én folytatódott a hazai, itthon maradt kollégák visszaemlékezéseivel. A Földtani Intézet kertjében egy Ginkgo biloba-csemete elültetésére és táblájának avatására került sor. Ezzel az '56 után retorziókat átélt kollégáknak tisztelgő élő emléket állított a magyar geológus-társadalom.

Immár hagyománnyá vált a veszprémi Szent György-napi Bauxit-találkozó, mára az ötödik szervezése is megtörtént.

Számos Emléknapot is szerveztek, vagy részt vettek közös emléknapok szervezésében, ilyen volt pl: „A 225 éve kezdődött dorogi bányászat” is.

Emlékülés: Dr. Székyné Dr. Fux Vilma professzorasszony valamint Szepesházy Kálmán elhunytának első évfordulóján; továbbá százéves tudósaink emlékére: Sztróky Kálmán professzor, Kretzoi Miklós, Szentes Ferenc, Lengyel Endre, továbbá Tóth Mike halálának 75. és a „Magyarország ásványai” című kötete megjelenésének 125. évfordulója alkalmából.

Kétnapos előadássorozat volt a magyar nyelvű földtani ismeretterjesztés múltjáról és jelenéről.

Közös rendezvény volt a Magyar Természettudományi Múzeummal ARNÓTH József (Josef ARNOTH, Svájc): Ásványok és kinyilatkoztatás (A kristályok ősfarmái, ősalakja és ősképe).

Három Pávai Vajna Ferenc nevéhez fűződő konferencia volt. Az első 2008. májusában a Diósgyőrért Alapítvánnyal és a Miskolci Egyetemmel közösen. Júniusban a Berekfürdői Polgármesteri Hivatal ünnepelte a 80 éve megtalált termál és gyógyvizet, amelyre a település kialakult, épült és folyamatosan fejlődik. Ez utóbbi egynapos előadóülés keretében, a számos történeti, személyes vonatkozású (Kecskeméti T. Pávai mellett volt gyakornok) előadás mellett, egy szeizmikus szelvényekkel is szemléltetett prezentációból azt is megtudtuk, hogy Pávainak mennyire is igaza volt a terület mélyföldtanára vonatkozóan. Mennyire zseniálisan megsejtette a terület szerkezetföldtani felépítését csupán felszíni felvételei alapján. Nekünk már könnyű, a modern geofizikával mi beelátunk, már a rétegek közé is, ezt mutatta meg nekünk az diplomázó geológus Czauner Brigitta. Itt kerültek újra bemutatásra a Tusnádi Borvízmúzeum plakátjai, amelyet a Pagony Kft. jóvoltából sikerült kiegészíteni a Székelyföldi Fürdőfelújító Kalákák molinóival, bemutatva a több mint ötéves mozgalom történetét és az évente legalább egy felújított fürdőt.

A harmadik alkalom a Pávai Vajna Ferenc emlékhely avatása volt, Diósgyőrött, ahol a MÁFI igazgatója mondott laudációt az egykori kollégáról.

A „Tatai Kálvária domb védett terület 50 éves” címmel az Ásványtan-Geokémiai Szakosztállal közösen egész napos rendezvényt szerveztek.

Kiemelt rendezvény volt november 4-én, amikor is a Magyar Tudomány Napján, egész napos előadónapló volt az MTA kistermében „Magyarország termál-és gyógyvizei múltja, jelene és jövője” címmel. Az érdekesítő előadások mellett az előcsarnokban bemutatásra került néhány plakát a Tusnádi Borvízmúzeumból, továbbá a MÁFI jóvoltából ízelítő Pávai Vajna Ferenc munkásságának tudományos publikációiból.

A 2008. év Semsey Andor év is volt. A mecénásra emlékezve számos rendezvényen vettünk részt Debrecenben és Balmazújvárosban. Egy szép emlékkötet is megjelent a Széchenyiekkel vetekedő mecénásról.

Bizottságok:

Alapszabály és Ügyrendi Bizottság: A Szepesházy féle adomány ügyrendjével foglalkozott és végül a Közgyűlésen már sikerült az első Szepesházy-díjat át is adni. Természetesen ez a bizottság készítette elő a rendkívüli közgyűlésünket is, amikor az Alapszabály módosításra volt szükség az új székhely bejegyzése miatt.

Ellenőrző- és a Gazdasági Bizottság: tevékenységéről ők is írásban számolnak be.

Fegyelmi és Etikai Bizottság: Nem kellett összeülnie.

Földtani Közlöny Szerkesztő bizottsága:

A Közgyűlésen megjelentek kézbe vehették Földtani Közlönyt, új, A/4-es formában, várjuk a visszajelzéseket. A Közlöny kísérleti jelleggel Interneten, „on-line” elérhető volt a 2008-as évben. 2009-től a Közlöny csak az előfizetők részére lesz elérhető.

Nemzetközi Kapcsolatok:

Magyar-magyar kapcsolatok: A hivatalos együttműködési megállapodás az EMT-vel 2006-ban, 2007-ben és 2008-ban is működött. A. Bányászati–Kohászati és Földtani Konferenciákon Nagyváradon, Buzásifürdön és Nagyszebenben szép számban vettünk részt.

Hasonlóan szép számban és számos előadással képviseltük magunkat a Székelyföldi Geológus Találkozókon Csíkszeredában, amelyet a Sapientia Tudomány-egyetemen szerveztek.

A Kolozsváron rendezett Mészáros Miklós emlékülésen két volt tisztségviselő, az elhunyt erdélyi professzor barátai képviselte a Társulatot.

Amint már említettem, az Ásványtan-Geokémiai szakosztály látja el a tág értelemben vett ásványtan tudományterület nemzetközi képviselőjét a Nemzetközi Ásványtani Szövetségben (IMA) és az Európai Ásványtani Unióban (EMU). Mindkét nemzetközi szervezettel tartották a rendszeres kapcsolatot. A 2010-es IMA konferencia előkészítése keretében több nemzetközi előkészítő megbeszélés történt.

A szakosztály a főszervezője a 2010-es Geomatematikai Kongresszusnak (IAMG-2010), amely 3-400, esetenként 500 fős rendezvény.

Rendeztük a nemzetközi tagdíjtarozásokat, jelenleg semmiféle tartozásunk nincs.

Végül, de nem utolsó sorban hálásan köszönöm a területi szervezetek és a szakosztályok tisztség viselőinek az együttműködést. Szükségesnek tartom elmondani, hogy az elmondottak mögött mind a 3 évben ott van a titkárság működését éjt nappá téve biztosító Zimmerman Katalin ügyvezető titkár, aki azóta nyugállományba vonult, de nem szakadt el a Társulattól. Kiemelt köszönet illeti Krivánné Horváth Ágnes ügyvezető igazgatót, aki empatikusan átvette és viszi tovább a lángot. Nem feledkezhetünk meg Kopsa Gabriella általános ügyintézőnkéről sem, aki lelkiismeretesen, pontosan végzi munkáját. Talán kevesen tudják, de állandó önkéntes segítőnk Wilcsek Miklós oroszánrészt vállalt az új irodánk üzemképessé tételében. Tehát, köszönet a Titkárság dolgozóinak, akik nélkül ez a beszámoló és az új székhelyre való zökkenőmentes átköltözés sem jöhetett volna létre. További jó munkát és jó szerencsét kívánok nekik.

Hálás vagyok a Sorsnak, hogy kiemelkedően ismert szakemberek között és elismert kollégák nyomdokaiban, a Társulat tisztikarában tevékenykedhettem.

Köszönöm a 3 év alatt hozzám érkezett az elismerő, kedves biztató szavakat, és ennél is nagyobb mértékben hálás vagyok az épülesemre szolgáló baráti kritikákért.

Dr. Unger Zoltán
MFT főtitkár